

*Драгомір Вадим,  
студент 4 курсу  
відділення «музичне мистецтво»  
Науковий керівник: Сердюк О. В.,  
викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач музичних дисциплін  
Вищий навчальний комунальний заклад  
«Білгород-Дністровське педучилище»  
Одеської області*

## **ВПЛИВ МУЗИЧНИХ РОЗВАГ НА ВСЕБІЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ**

На сучасному етапі розвитку суспільства особливо гостро постають питання якості освіти, духовності нації. Сьогодні особистість, її інтелект, знання, компетентність, духовність, інформаційна культура є вищими цінностями українського суспільства, яке прагне зайняти гідне місце серед цивілізованих країн ХХІ століття.

«Базовий компонент дошкільної освіти», як державний стандарт, визначає основне завдання дошкільної освіти – не стільки озброїти дитину системою галузевий знань, скільки наукою життя. Так, його змістовна лінія «Світ мистецтва» орієнтує педагогів на розкриття образотворчого, музичного, театрального і літературного мистецтва [1, с. 9].

Метою дошкільного виховання згідно з державною національною програмою «Освіта» є забезпечення всебічного розвитку дитини, набуття життєвого досвіду, вироблення умінь і навичок, необхідних для навчання в школі. Отже, розглядаючи нормативно-правові документи з дошкільної освіти, можна стверджувати, що однією з задач освіти є формування в дітей цілісної наукової картини світу і сучасного світогляду, здібностей і навичок самостійного наукового пізнання [2, с. 1].

Проблемі всебічного розвитку дитини, вивченню ролі емоцій у формуванні її особистості приділяється велика увага у вітчизняній і зарубіжній науці. Головний акцент у вирішенні проблеми ставиться на задачі залучення дитини з перших років життя до світу художньої і музичної

культури. В концепції дошкільного виховання говориться про те, що мистецтво, емоційно-образне за своєю суттю, є унікальним засобом розвитку емоційної сфери дошкільників, формування ціннісного відношення до оточуючого їх світу [3, с. 14].

Вплив мистецтва на формування особистості засобами музичного мистецтва розкрито у працях – О. Апраксіна, Б. Асаф'єв, Н. Ветлугіна, М. Леонтович, М. Лисенко, К. Стеценко та інші; питання специфіки естетичного виховання в системі дошкільної освіти – В. Верховинець, Н. Ветлугіна, А. Зиміна, Д. Кабалецький та інші; під час дозвілля – Н. Андрієвська, Б. Брилін, О. Кеєріг, В. Піча, А. Сасихов, С. Смірнова, Ю. Стрельцов, Т. Сущенко та ін.

Метою статті є аналіз розваг у ДНЗ як засобу всебічного і гармонічного розвитку дошкільників.

В сучасних умовах існування системи дошкільної освіти педагоги мають використовувати найбільш ефективні форми та методи музичного навчання й виховання. У вирішенні цього завдання найбільш важливими є музичні розваги.

Розваги в дитячому садку є важливою формою організації дітей поза заняттями. Вони допомагають створити радісну атмосферу, що сприяє формуванню в дітей позитивних емоцій, розширюють сферу їхніх почуттів, прилучають до колективних переживань, розвивають ініціативу, творчу вигадку [4, с.216].

Викликаючи радісні емоції, закріплюючи знання дітей про оточуючий світ, розваги разом з тим розвивають мову дітей, естетичний смак, сприяють прояву творчої ініціативи, становленню особистості дитини, формуванню у неї моральних уявлень (позитивне відношення до прояву доброти, осудження грубості, егоїзму, байдужості, співпереживання, дбайливе відношення один до одного) [5, с. 14].

Розваги цінні тим, що в них розкриваються здібності дітей, переборюється їх нерішучість, розвивається активність, формуються творчі

якості особистості.

Види музичних розваг для дітей дошкільного віку залежать від характеру участі в них дітей:

– пасивного, де діти виступають у ролі слухачів чи глядачів (звичайно готуються й проводяться дорослими), а мета має пізнавальний характер (знайомство з творчістю композитора, з жанровими особливостями музичного мистецтва, з різноманітними сферами оточуючого світу та життя);

– активного, де діти самі є учасниками та виконавцями (під керівництвом дорослих). Основна мета таких розваг – активізувати, об'єднати творчі прояви дітей, виявити їх ініціативу, викликати емоційний підйом та просто принести радість (репертуар повинен бути доступним віковим можливостям дітей, враховувати рівень їх знань, умінь та навичок);

– змішаного, де активними учасниками є і діти, й дорослі. Зміст цих розваг має бути розроблений так, щоб дії дітей та дорослих логічно поєднувалися.

Форми розваг можуть бути надзвичайно різноманітними та варіативними, оскільки залежать не тільки від поставлених цілей і завдань, але й від жанрових особливостей використовуваного репертуару, його тематичної спрямованості й змістовної насиченості: композиції, концерти, вистави, ігри, змагання, вікторини, карнавальні й театралізовані дійства тощо. Разом з тим існують деякі загальні моменти, притаманні цим розвагам. Розглянемо деякі з них.

Концерти звичайно включають різноманітні види (номери) музичної та творчої діяльності: сольне, ансамблеве, хорове виконання пісень, танців, художнє читання, гру на музичних інструментах, виконання невеличких сценок. Можна організувати концерт, використовуючи один з видів діяльності, наприклад, виступ хору, оркестру дитячих інструментів тощо. Концерти можуть бути тематичними й театралізованими (тобто яскраво оформленими, костюмованими, з використанням показу слайд-шоу,

фрагментів кіно- та мультфільмів, музики в записі). Участь в концертах доступна старшим дошкільникам. Вони виступають, показуючи свої вміння товаришам по групі, дітям інших груп. При цьому виявляються виконавські навички, ініціатива, творча вигадка [4, с. 221].

Ігри-забави й музичні ігри є цікавою формою розваги й можуть проводитися з дітьми усіх вікових категорій. Сюжетність та образність цих розваг органічно поєднуються з музикою. Ігри-забави з відтінками гумору, цікавинки найчастіше проводяться з найменшими дітьми. Ігри-забави допомагають зібрати, переключити увагу дітей, привнести певну розрядку, зняти втому й створити піднесений настрій. З цією ж метою вони проводяться з середніми та старшими дошкільнятами. Поєднуючи музику з ігровими жартівливими діями, вихователь створює невимушену обстановку для гри дітей [6, с. 179].

Музичні ігри мають більш розгорнутий зміст, ніж ігри-забави. В розвагах вони частіш за все театралізовані, доповнені новими ігровими чи сюрпризними моментами порівняно із заняттями, в процесі яких розучуються з дітьми. Саме елементи новизни підвищують цікавість до них у дітей, активізують дитяче виконання й створюють святковий, радісний настрій. Тут можуть бути літературні, музичні і художні вікторини і конкурси, ігри рухливі і спокійні, хороводи, ритмічні рухи під інструментальну музику різноманітного характеру (маршову, танцювальну, колискову), атракціони [5, с. 81].

Вдалою формою дитячих розваг є різні театралізовані вистави: драматизації казок, віршів, пісень, музично-ігрових композицій та ін. Найпоширенішими з них є ігри-драматизації та спектаклі ляльок. Серед доступних дітям видів лялькового театру – театр іграшок, пальчиковий і рукавичний, тіньовий, на фланелеграфі, з плоскими і об'ємними фігурами настільного театру. [6, с. 179].

Ляльковий театр перетворюється для них у справжнє свято. Вистави ляльок найчастіше готуються дорослими або школярами. Невеликі сценки з ляльками можуть показати для малюків діти підготовчої до школи групи.

Учасниками ігор-драматизацій можуть бути діти молодших та старших груп. Віковий склад виконавців визначає ступінь складності репертуару. Музика в іграх-драматизаціях, виставах вводиться з метою створення певного настрою або в якості музичного оформлення, а також звучить по ходу сюжету, коли персонажі співають чи танцюють. Музика, підібрана відповідно до змісту розваги, характерам персонажів, збагачує уявлення дитини, допомагає розвивати його естетичні почуття.

Танцювальні й оперні мініатюри можуть також використані як розваги в дитячому садку. Це невеличкі сольні-хорові чи хореографічні сценки: танець Вовка і Червоної Шапочки, Буратіно і Мальвіни, опера І. Саца «Золоте яєчко», уривки з опери «Коза-дереза» М. Лисенка, та ін. [4, с. 222].

Різноманітні види музичних розваг потребують попереднього планування для кращої організації роботи з вихованцями при їх підготовці та проведенні (1-2 рази на два тижні у другій половині дня). Для показу лялькового театру, масової композиції, концертів самодіяльності об'єднуються 2-3 групи. Встановлюється певний день для кожної вікової категорії дітей, заздалегідь визначається місце проведення розваги та основний принцип її оформлення (якщо цього вимагає задум).

Отже, музичні розваги у дошкільному закладі є важливою формою організації дітей у години дозвілля, вони допомагають створити радісну атмосферу, сприяють формуванню у дітей позитивних емоцій, розширюють та поглиблюють сферу їх емоційної та музичної чутливості, залучають до колективного співпереживання, розвивають ініціативу та творчі здібності.

### **Список використаної літератури**

1. Компонент дошкільної освіти. // Дошкільне виховання. – 1999. – № 1. – с. 6-9.
2. Закон України «Про дошкільну освіту». – К. – 2001/
3. Концепція дошкільного виховання в Україні. // Інформац. зб. М-ва освіти України. – К.: Освіта – 1993. – с. 10-15.

4. Методика музичного виховання в дитячому садку. / за ред. Н. О. Ветлугіної. – К.: Вища школа, 1978. – с. 256.

5. Музыка и развлечения. /сост. Н. А. Ветлугина, И. Л. Держинская. – М.: Просвещение, 1967. – с. 127

6. Радынова О. П. Музыкальное воспитание дошкольников. Учеб. пособие. – М.: Академия, 1998. – с. 237.